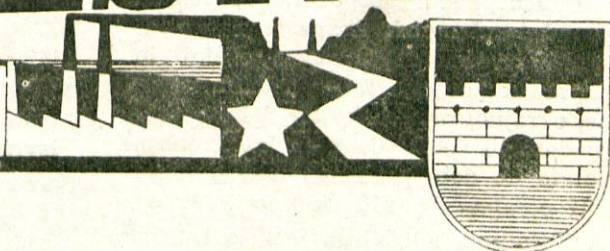

TRŽIŠKI VESTNIK

Leto II.

Tržič, v četrtek, 26. novembra 1953

Štev. 24-25

Živel 29. november praznik narodov Jugoslavije

Zgodovina jugoslovanskih narodov se je razvijala pod najtežjimi pogoji borbe za njihov obstoj, za samostojnost in za doseg najosnovnejših pravic — svobode odločanja v vsem družbenem življenju. Toda stoletja tlačeni narodi niso obupavali niti pod najstrašnejšim pritiskom tujih zavojevalcev.

To ljudstvo se ni dalo ugnati. Niti milijonske žrtve ga niso odvrnile od cilja, ki se jim je zdel blizu, a je zgodovina uresničenje teh velikih idej vlekla skoraj v neskončnost. Kljub temu ni bilo obupavanja. Vsi stari režimi v bivši Jugoslaviji z vsemi najtežjimi sankcijami niso uspeli razbiti delavskega revolucionarnega pokreta; nasprotno se je le-ta še bolj utrjeval in je tako našel delovno ljudstvo pripravljenost prav tedaj, ko so se nepregledne fašistične horde valile po naših krajih ter puščale za seboj potoke krvi nedolžnih žrtev, pogorišča in razdejanja.

Zgodovina se je tedaj samo za hip ustavila — kot nemočna —, vendar je v celoti spremenila svojo obliko. Začela se je revolucija, ki je strmoglavila vso nasilnost, ki je začela postavljati temelje novemu družbenemu redu, ki je dala prve oblike ljudski oblasti. Pečat vsemu pa je dal zgodovinski dan v Jajcu pred desetimi leti, ko so se prvič v zgodovini jugoslovanskih narodov se-

stali predstavniki ljudstva, da odločijo, kakšen naj bosta družbeni red in politični sestav naše domovine. Ustavodajna skupščina je dala prve konkretne naloge našemu državnemu vodstvu, potrdila pravilnost in doslednost borbe naših narodov. Ta dan je bil za naše narode eden največjih korakov, saj je prav zaradi njihove odločnosti in nepopustljivosti začela izkoriščevalcem naših narodov biti zadnja ura.

Deset let je poteklo od tedaj. Dogodki so se razvijali tako naglo, da jim celo zgodovina sama ni mogla slediti. Uspešno zaključena revolucija, sprejemanje ustavnih zakonov in ureditev novega političnega in gospodarskega delovanja so dali našim narodom toliko volje do dela, da smo tudi v težkih dneh obnavljanja porušene zemlje uspeli bolj, kot smo sami pričakovali. Z velikimi koraki smo šli socializmu naproti. Borba zanj traja še dalje, dokler si ne zgradimo tistega, za kar so se narodi Jugoslavije borili.

Ponosno stopamo danes pred svetovno javnost z našimi uspehi in naš ugled je zaradi doslednosti naše borbe dobil širok odmev v vsem demokratičnem svetu. Na temelju prvih sklepov v Jajcu se gradi nova socialistična Titova Jugoslavija, ki je sposobna na vsakem koraku braniti svojo neodvisnost!

Tovariš Boris Zihlerl med svojimi volivci

V sredo, 18. novembra je bilo v Cankarjevem domu veliko predvolilno zborovanje, na katerem je govoril naš kandidat za zvezno skupščino tov. Boris Zihlerl. Da je bilo zanimanje za to zborovanje res veliko, dokazuje že to, da se ga je udeležilo preko 400 volivcev, z željo, da se seznani z vsemi tistimi problemi in nalogami, ki stojijo danes v središču vsega družbenega in političnega življenja naših narodov. Prisrčno pozdravljen od vseh prisotnih zborovalcev je tovariš Boris Zihlerl stopil na govorniški oder.

Predvsem je hotel v svojem govoru čimbolj približati slehernemu poslušalcu osnovne značilnosti političnega razvoja socialistične družbe. Velik del izvajanj je posvetil minulim volitvam v zborni proizvodilci. „Ti organi so vsakakor novost, vendar pa nam bodo v

novem razvoju pomenili veliko več, kot si naši delovni ljudje danes še predstavljajo. Tako v okrajnem, kot v republiškem in zveznem merilu bodo imeli poleg naloge usmerjanja in razvijanja gospodarskega napredka tudi važen in neizbežen politični karakter. V osnovi sami, to je v delavskih svetih in upravnih odborih, se že razvijajo prve ideje delavskega samoupravljanja, ki pa je bilo do sedaj vse preveč omejeno na podjetje samo. Zbori proizvajalcev pa bodo imeli sedaj mnogo stabilnejšo obliko povezovanja in izmenjavanja gospodarskih uspehov. S tem organom se bodo ustvarili močni organi lokalnih samouprav, ki jih bodo združevale komune (močnejša gospodarska središča) v povezano celoto kot osrednjega organa in posrednika med okrajem in ob-

(Nadaljevanje na 2. strani)

OB DESETI OBLETNICI PROGLASITVE SVOBODNE FEDERATIVNE LJUDSKE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE — PRAZNIKU VSEH NAŠIH NARODOV ISKRENO ČESTITA VSEM POLITIČNIM ORGANIZACIJAM, DRUŠTVOM, PODJETJEM, USTANOVAM IN VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU V NAŠI OBČINI

UREDNIŠTVO
„TRŽIŠKEGA VESTNIKA“

SPORED

kulturnih in športnih prireditev v počastitev 10. obletnice FLRJ

25. novembra ob 15: nagradno streljanje z zračno puško v dvorani „Runo“.

26. novembra ob 20: Šahovska simul-tanka njaboljših tržiških šahistov v dvorani hotela „Pošta“. Igra mednarodni mojster Dr. Milan Vidmar ml.

27. novembra ob 15.30: Začetek nogometnega turnirja tekstilcev, kovinarjev, usnarjev in združenih ustanov za prehodni pokal SZDL.

28. novembra ob 15.30: Nogometna tekma drugega izžrebanega para.

ob 19: Povorka z baklado. Zbirališče pred pošto. Streljanje z možnarji in spuščanje raket.

ob 19.30: Slavnostna akademija v Cankarjevem domu. Sodelujejo pevski zbor in godba na pihala DPD „Svoboda“ ter telovadci TVD „Partizan“.

29. novembra ob 9: Slavnostna seja ljudskega odbora mestne občine Tržič.

ob 9.30: Otvoritev nove sindikalne dvorane. Sodelujeta godba na pihala in pevski zbor DPD „Svoboda“.

ob 10.30: Tradicionalni štafetni tek „Dneva republike“ za prehodne pokale.

ob 13.30: Krožne motorne dirke.

ob 20: Premiera drame Fr. Bevka „Kajn“. Uprizori dramska sekcija DPD „Svoboda“.

30. novembra ob 8: Patrolni štafetni tek s streljanjem za prehodni pokal SZDL. Start na gradu, cilj pred poslopjem LOMO.

ob 10: Finalno tekmovanje ekip v namiznem tenisu za prvenstvo Tržiča in za prehodni pokal KS v domu TVD „Partizan“.

Nogometna tekma premagancev prvega kola.

ob 14: Finalna nogometna tekma za naslov letošnjega prvaka.

ob 16: Razglasitev rezultatov ter podelitev nagrad in diplom zmagovalcem v novi sindikalni dvorani.

ob 20: Prva repriza Bevkove drame „Kajn“.

Tržičani! Udeležite se prireditev v čim večjem številu!

Kako Tržič izpolnjuje plan?

Vsakdo, ki se količkaj zanima za socialistični način gospodarstva, ve, da so od izvršitve družbenega plana odvisni zaslužek zaposlencev, obstoj in napredek podjetja in pa celotno mesto, okrajno, republiško ter državno gospodarstvo sploh. Če plan ni izvršen, potem ne dobi pričakovanega denarja niti posameznik, niti skupnost.

Začetkom letošnjega leta so tržiška podjetja postavila realne plane, toda na mestni občini in okraju so bili mnjenja, da bi posamezna podjetja mogla prevzeti večje obveznosti, ker so pač poznali marljivost delavcev in podjetnost ter iznajdljivost delavskih svetov od nosno vodstev podjetij. Mnoga podjetja so prostovoljno prevzela večje obveznosti, nekatera pa so nekam skeptično gledala v prihodnost. Pa poglejmo, kako se je dejansko izvršil plan v prvih devetih mesecih letošnjega leta:

Kovinska industrija (tovarna kos in pilarna) plan 40,655.000 din
izvršeno v 9 mesecih 55,186.000 din
Industrija gradbenega materiala (apnenica) plan 1,302.000 din
izvršeno v 9 mesecih 1,063.000 din
Lesna industrija (tovarna pohištva, cvekarna v Retnjah in mestna žaga) plan 12,566.000 din
izvršeno v 9 mesecih 14,625.000 din
Industrija lepenke plan 57,192.000 din
izvršeno v 9 mesecih 77,043.000 din
Tekstilna industrija (predilnica in tkalnica) plan 2.063,695.000 din
izvršeno v 9 mes. 1.915,065.000 din
Usnjarska in čevljarska industrija (Runo, Triglav, Ljubelj) plan 331,455.000 din
izvršeno v 9 mesecih 294,372.000 din
Gradbeništvo (Megrad) plan 9,192.000

izvršeno v 9 mesecih 20,583.000 din
Trgovska podjetja (Preskrba, Prehrana, Triglav, Runo) plan 19,435.000 din
izvršeno v 9 mesecih 47,961.000 din
Gostinstvo (Storžič, Zelenica) plan 2,328.000 din
izvršeno v 9 mesecih 5,062.000 din
Državna obratna podjetja (kleparstvo, mehanična del., pletilstvo, krojaštvo, kino, galanterija itd.) plan 8,256.000 din
izvršeno v 9 mesecih 14,523.000 din
Celotni plan za celo leto 1953 je znašal torej 2.546,076.000 din in je bil v 9 mesecih izvršen z 96% v znesku din 2.445,483.000.—.

Ta vsota se je razdelila na akumulacijo din 2.150,782.000.—, dalje na plače din 196,328.000, na sklad za samostojno razpolaganje din 39,654.000, na prispevek za socialno zavarovanje din 20,364.000 ter na delež viška skladov za OLO in LOMO.

Te številke, ki so posnete iz bilanc podjetij, so gotovo razveseljive in smo Tržičani ponosni, da prevzete obveznosti izpolnjujemo. Naša želja je, da bi tudi ostala podjetja v okraju v enaki meri izvrševala plan. Potem ne bo skrbi za sredstva za gradnjo stanovanj, šol in komunalnih naprav. Tržiškim delavcem in vodstvom podjetij k uspehom čestitamo!

Ob našem največjem prazniku — Dnevu republike — čestita svojim članom in vsemu delovnemu ljudstvu tržiške občine

Turistično društvo v Tržiču

IZ GOVORA TOV. ZIHERLA

(Nadaljevanje s 1. strani)

činami. Predvsem se bo moralo v veliko večji meri začeti uveljavljanje delavcev v našem družbenem, političnem, kulturnem in gospodarskem življenju, ki naj sloni na krepitvi naprednega gospodarstva. Dalje bodo zbori proizvajalcev, ki jih tvorijo predstavniki podjetij, začeli dosledno parlamentarno življenje pri urejanju in upravljanju sredstev proizvodnje in gospodarskega življenja. V svojih nadaljnjih izvajanjih se je ozrl splošnem, je razlagal tovariš Zihlerl. tudi na razvojno pot naše notranje in zunanje politike. Predvsem se je dalje časa zadržal pri tržiškem problemu in razpravah o možnostih mirne rešitve tega vprašanja. Govoril je nadalje tudi o tem, kako velike važnosti je bilo to, da se kljub ogromnim izdatkom okrepi in usposobi obrambna moč naše države, ker bomo le s tem mogli dosledno braniti našo težko priborjeno svobodo in nadaljnjo neodvisnost.

V razpravi so bili obravnavani tudi odnosi med nami in sosednimi državami, predvsem pa nekateri znaki popustljivosti Sovjetske zveze. Tudi vloga Ženske zveze Jugoslavije kot nove oblike delovanja naših žena je bila obrazložena precej široko ter je njen glavni cilj borba za enakopravnost žene z moškimi. Ob zaključku razprave so se volivci pogovorili tudi o tem, kakšne naloge bo imel ljudski poslanec v prihodnosti ter kakšno vlogo bo odigrala občina v novem sistemu gospodarskega usmerjanja celotne dejavnosti na posameznih območjih.

Na tem zborovanju so bili volivcem podane široke gospodarske in politične naloge v prihodnosti. Udeleženci zborovanja so bili z obrazložitvami zelo zadovoljni.

5 Vrnitev v človeštvo

(Življenje novodošlih rojakov v zadnjih mesecih v taborišču.)

(Nadaljevanje)

Leto 1944. se je bližalo koncu. Amerikanci in Angleži so prestopili nemško mejo in s tanki prodirali po lepih avtocestah zahodne Nemčije. Rusi so že drveli čez Poljsko. Nemci so morali taborišče za taboriščem izprazniti. Da se ne bi mogli pridružiti sovražnikom, so uboge pripornike na transportnih vlakih ali peš tirali pred seboj proti sredini Nemčije ter jih odvažali v že tako prenapolnjena taborišča Buchenwald in Dachau. Kolikor teh ubogih sužnjev ni pomrlo v zaplombiranih železniških vozovih, so jih do skrajnosti opešane pobili med potjo. Zato ni čudno, če je bilo taborišče Dachau tako prenapolnjeno z jetniki, da je postalo življenje v njem neznosno. Židi so mi v delavnici pripovedovali, da jih spi po 6 do 7 na dveh posteljah, 5 ali 6 po dolgem, eden pa počez ob vznožju. Obroki hrane so vedno manjši, umrljivost pa zaradi velike tesnobe, ko je morala odpovedati prepotrebna čistota in so se začele ši-

riti v taborišču bolezni, vedno večja. Vojska poročila z vzhoda in zahoda so pripovedovali o „načrtnem umikanju“, poročila iz jugoslovanskih pokrajin pa o težkih bojih s prodirajočimi („vordringenden Banden“). Tako so vedno nazivali naše partizane. Zato so pa večinoma vse ujete partizane dali v koncentracijska taborišča namesto med vojne ujetnike.

Tako je prišlo v zadnjih mesecih 1. 1944 več naših rojakov iz Tržiča in okolice, ki so bili ujeti kot partizani, v Dachau, Mauthausen itd. Od teh se jih žal več ni vrnilo. Od nekaterih, ki so preživeli najhujše dni in dočakali osvoboditev v Dachau, imam zanimive podatke, iz katerih nam bo razvidno življenje v taborišču pred koncem vojne in osvoboditev.

Naš tovariš Fr. Križnar pripoveduje, da je bil ujet kot partizan dne 24. sept. 1944 blizu Št. Janža v Rožni dolini na Koroškem. Med nemško policijo, ki je obstajala iz večjega števila Prusov, je bilo tudi veliko hrvaških ustašev, ki so od komandanta zahtevali, naj da vse ujete Slovence postreliti, on pa tega vendarle ni dovolil. Zvezane so med pretepanjem odvedli v Št. Janž, od tam

pa s kamionom v Borovlje. Po mučnem zasliševanju sredi noči so jih odpeljali v celovške gestapovske zapore, kjer so jih ponovno zasliševali ter nagovarjali za prestop k beli gardi. Ker na to ni nobeden pristal, so jih neke noči močno zastražene odvedli na postajo, jih nartpali v železniške vozove ter odpeljali v Dachau, kamor so prispeli 18. oktobra okoli polnoči. Zjutraj je sledilo običajno kopanje, striženje itd. V slabih raztrganih taboriščnih cunjah in v cokolah so novodošle oddali na blok 17, ki je bil že prenatrpan z novinci različnih narodnosti. Vreme je bilo že mrzlo in deževno. Veliko se jih je močno prehladilo, ko so morali zlasti ob letalskih alarmih večkrat sredi noči vsi ven iz barak in slabo oblečeni v jarkih čakati konec alarma. Križnar je bil na bloku 17 nekaj dni skupaj s tov. Javornikom in Mladičem iz Tržiča, ki pa sta nato odšla s transportom v neko drugo taborišče. Iz bloka 17 je Križnar po treh tednih odšel ves bolan, izčrpan, z rano na nogi na blok 18, kjer je bilo nekoliko bolje. Prišel je lahko v stik z domačini, ki so mu pomagali po svojih močeh s hrano in obleko. Na nasprotnem bloku 20 so bili pa že ome-njeni Kovorjani.

Odmev z nedeljskih volitev

Letošnje volitve so bile za slehernega Tržičana nekaj posebnega. Že same predpriprave so dale slutiti, da bo med posameznimi volišči veliko tekmovaljevanje. Ta domneva ni bila zastonj že iz razloga, ker se je prav na dan pred volitvami na vseh voliščih čutilo pravo razpoloženje. Vsak je hotel dati tako zunanjemu, kot notranjemu izrazu prijetno celoto, ki naj slehernega volilca pritegne in mu da občutiti, da je glasovanje svečan trenutek, ki ga ni kar tako lahko pozabiti.

Že v zgodnjih jutranjih urah naslednjega dne so se volivci začeli zbirati pred volišči. Godba DP „Svobode“ Tržič je z budnicami po mestu, dajala dnevu še večjo svečanost. Volilni odbori so imeli polne roke dela in priznati se jim mora, da so s svojim tomačenjem dosegli pravilen potek volitev. Volilni štab pri LOMO Tržič je imel polne roke dela, saj so poročila prihajala z vseh volišč z dokaj presenetljivimi rezultati. Tržiška volišča so imela do 9. ure jutraj že vsa preko 50% udeležbe, dočim so zunanji kraji nekoliko zaostajali. V glavnem so bile volitve do 12. ure skoraj zaključene če ne...

Toda če ne... pa se pojavlja že pri vsakih volitvah. Imamo s svoji sredi ljudi, za katere mirno lahko trdimo, da namerno zavračajo z glasovanjem. Poznamo jih in kot so v splošnem družbenem življenju na repu dogodkov tako se istega drže pri vseh ostalih nalogah.

Med najboljša volišča mirno lahko prištevamo velilno enoto „Puterhof“, ki je do 12. ure glasovala že 100%.

Bežen pregled izida volitev v Tržiški občini pa nam daje dovolj jasno sliko,

da se je večina volivcev odločila za istega kandidata, ki bo pravilno zastopal interese naše celotne skupnosti.

Za Zvezni zbor — kandidat Boris Zihl je dobil od 6725 volilnih upravičencev in od 6003 oddanih glasovnic 5633 glasov.

Organizacija Zveze borcev NOV pred novimi nalogami

Organizacija ZB na območju Tržiča si je vseskozi prizadevala, da bi svoje naloge dosledno izvrševala, ne samo v korist članstva, temveč tudi skupnosti. Naloge, ki bi jih morala v svojem okviru reševati, pa so velikokrat ostale neizvršene. Za njihovo dosledno izpolnitev je bilo premalo aktivnosti. To je do neke mere povzročilo nekak zastoje, ki je organizacijo za krajšo dobo pasiviziral. Odbor sam, vsaj večina njegovih članov, če že ne vsi, je iskal načina, kako celotno članstvo pripraviti do tega, da bo začelo aktivno posegati tako v organizacijske kot družbene probleme današnjega političnega razvoja. Nedelavnost pododborov pa mu je voljo ubijala in tako ni čudno, da je prišel do edino pravilnega zaključka: organizacija mora postati taka, kot smo je bili vajeni v prvih povojnih letih.

Že prvi ponovni sestanek občinskega odbora ZB je napravil podrobno analizo vseh problemov, zaradi česar z veseljem lahko pričakujemo pozitivnih rezultatov. Za najvažnejšo nalogo si je postavil to, da je treba nujno sklicati in formirati vse pododbore v občini ter jih privedi do aktivnega političnega dela

Za republiški zbor — kandidat Lovro Cerar od 6003 oddanih glasovnic — 4524 glasov, kandidat Martin Košir pa 1102 glasova. Nimamo pa še točnih podatkov iz občine Goriče.

Skupna volilna udeležba znaša 89.26% po volilnem imeniku pa 88.22%. K tem številkam niso upoštevani upravičeno odsotni.

na njihovem področju. Prav tako bo organizacija pokrenila vse potrebno, da se končno postavi spomenik padlim borcem NOV in žrtvam fašističnega terorja v Tržiču. V tej zadevi je bilo že precej govora tudi v drugih organizacijah in je treba sklep, da se spomenik postavi na križišču Cankarjeve in Ljubljanske ceste, vsekakor pozdraviti. Saj je ta prostor tudi najlepši in regulacijskega načrta ne more postavitev na tem mestu prav nič ovirati. Mnogo bo vsekakor še dela s ponovno pritegnitvijo članstva in ji bo treba posvetiti več pozornosti. Tudi je sprejel sklep, da se bodo morali posamezni člani po podjetjih na borce veliko bolj ozirati, kot do sedaj. Ni prav, da se morajo borci še danes boriti za službo, medtem ko so drugi, ki tega še zdaleč ne zaslužijo, v dobrih službah. Upravni odbor je odločno za to in bo ukrenil vse potrebno,

Ob 10. obletnici Federativne ljudske republike Jugoslavije čestita svojim članom in vsem prebivalcem Tržiča in okolice

Muzejsko društvo v Tržiču

Iz strahu, da ne bi šel s kakim transportom naprej, se je ob neki priliki Križnar javil za tesarja, neki mlad Rus pa za mizarja. Tako sta bila zaposlena tri dni v Münchenu, kjer sta popravljala od bombardiranja poškodovana okna in vrata na stanovanju „raportführerja“ dachauškega taborišča, katerega so po osvoboditvi obesili. Križnar je prišel v stik še z ostalimi Tržičani, kakor z M. Koprivnikom, V. Vogelnikom, Čadežem iz Pristave itd. Po božiču 1. 1944 je moral zaradi rane na nogi, ki jo je dobil pri nekem padcu še v partizanih, v bolnico, kjer je ostal do konca januarja. Kmalu nato je dobil delo v „Gurtenweberei“ (pletilstvo gurt za vojaštvo) in je delal nekaj časa skupaj z dr. Kraigherjem iz Ljubljane. Tam so delali ljudje oz. številke iz raznih poklicev. Poleg profesorjev, inženirjev, duhovnikov, tudi cigani.

Križnar pripoveduje, da so prišli proti koncu januarja 1945 v Dachau do skrajnosti izčrpani Tržičani Jakob Torč, Franc Sušnik, Mirko Bogataj, ki so bili že v jeseni 1944 skupaj ujeti na Koroškem kot partizani. Vlačili so jih po zaporih v Borovljah in v Celovec. Dne 25. januarja je naš tov. Fr. Zaletel go-

voril s Fr. Sušnikom v kopalnici dachauškega taborišča. Rekel je: „Zelo sem slab, morda še nekaj dni in rešen bom trpljenja“, toda kljub temu je Sušnik še preстал dolgočasen transport v plombiranih vozovih iz Dachaua v Litomerice na Češko, kjer je umrl aprila 1. 1945. V partizanih ujet je bil tudi Alojz Čadež iz Tržiča, ki je prav tako kakor drugi šel skozi gestapovske zapore, prišel v Dachau in tam tudi umrl.

Dne 8. januarja 1945 je prišel v Dachau tudi Janko Zupan p. d. Padarjev iz Kovorja, delal v SS vrtnariji in dočkal osvoboditev.

Bralcem Tržiškega vestnika priobčujem tudi zgodbo o vrnjenem prstanu. Franc Golmajer iz Doline je leta 1943 moral delati med ujetniki v taborišču pri Sv. Ani pri gradnji ljubeljskega predora. Tam si je dal iz dvodinarskih novcev bivše Jugoslavije napraviti dva prstana, zase in za svojo ženo Frančiško, na katerih sta bili gravirani črki F. G. kot začetnici njunih imen. Pobegnil je v partizane ter bil ujet skupaj z že omenjenimi, Sušnikom, Bogatajem, Slavkom Lučkom in drugimi iz I. bataljona na Koroškem sredi novem-

bra 1944. Med neusmiljenim pretepanjem so Nemci gnali naše borce za osvoboditev Koroške zvezane v Borovlje, nato v Celovec in odtod v Dachau. Golmajer je bil v Dachauu od 29. nov. do 12. decembra 1944. Imel je tekočo številko 134.075. Prstana seveda ni smel nositi. Ostal je v skladišču, on pa je šel s transportom v Buchenwald, od koder se je za njim vsaka sled izgubila. Žena je dolga leta poizvedovala za njim, a vse zaman. Letošnje poletje je pa prispel dopis od Rdečega križa Hamburg na naslov Fr. Golmajer, Sv. Katarina, da se tam nahaja prstan z vgraviranimi črkama F. G., s pozivom, naj se javi lastnik. Dopis je dobila žena v roke, takoj javila Rdečemu križu v Hamburg, da je prstan last njenega moža, ter prosila za obvestilo, kje in kdaj je njen mož umrl. Pred kratkim je dobila iz Hamburga prstan nazaj z obvestilom, da je šel njen mož iz Buchenwalda v Natzweiler in umrl v Schönbergu dne 29. decembra 1944. Tako je dospel Golmajerjev prstan po 10 letih ženi v roke kot drag spomin na moža, borca in mučenika. Mirko Bogataj je zaradi prestanih grozot in pomanjkanja umrl v Dachauu za trebušnim tifusom dne 27. februarja 1945.

da podjetje „Zelenica“ odpusti skladiščnika Slaparja in mesto njega vzame v službo tolj zaslužnega človeka iz časa NOV in iz časa utrjevanja naše današnje družbene ureditve. Zaradi večje povezave in lažjega urejanja organizacijskih problemov je bil stavljen tudi predlog, da bi organizacije ZB, ZK, SZDL in LMS nastavile plačanega uslužbenca. Ta predlog naj vsekakor vse organizacije proučijo in dajo o njem svoje miš-

ljenje. Vsekakor bi bil tak način dela zelo koristen, saj bi bila posameznim funkcionarjem prihranjena marsikatera pot.

Iz vsega povedanega se da torej zaključiti, da so člani upravnega odbora začeli resno misliti na poživitev organizacije ter da bo le-ta v bodoče tako organizacijsko kot politično v veliko oporo političnim in družbenim organizacijam.

Iz Celovca do Ljubljane

(Nadaljevanje in konec)

Ljubeljski prelaz se je zdel našemu potopiscu silno imeniten. Saj je ne samo cesta v tehničnem pogledu drzno izpeljana, še imenitnejša pa je pokrajina, ki se odpre potniku, ko pride skozi v živo skalo vsekano preseko in obstoji pred obema obeliskoma, ki sta bila prej mejnika med Kranjsko in Koroško. Bržčas je že stare Rimljane vodila tod pot iz Emone (sedanje Ljubljane) v Virunum (sedanje Gosposvetsko polje). V drugi polovici 17. stoletja so zgradili umetno cesto, po kateri se je vršil tovarni in poštni promet. Prvotni predor vrhu Ljubelja se je bil zrušil in tedaj so napravili za cesto globoko zarezo, več sto metrov dolgo preseko. Zagodovinopisec Kranjske dežele Janez Vajkard Valvazor si je bil v svoji razboriti domišljiji zamislil pravi pravcati predor skozi goro, da bi držala skozenj cesta od Št. Lenarta na Koroški do Sv. Ane na kranjski strani in bi se tako izognila strmim vzponom in ostrim vijugam, ki so za gorske ceste, kakor je ljubeljska, značilni.

Na kranjski plati vrhu prelaza je bilo takrat glavno prekladišče tovarnega blaga. Zakaj med obema deželama, Kranjsko in Koroško, je veljala pogodba, da so smeli Korošci vse železo in jeklo, ki so ga pošiljali v Trst, le semkaj na mejo dovažati. Tu so kranjski vozniki prevzemali blago in ga na vozeh ali saneh dalje odpravljali, da so tako pri tem svoj zaslužek imeli tudi oni. To prekladanje se je vršilo na vrhu prelaza in zato je bilo tu vedno živahno vrvenje.

Hermann nadalje omenja, da je cesta na kranjski strani prav lepa in trdna, čeprav je zgrajena v strmih vijugah, tako da se potniku lahko v glavi zvrtili. „Ko pa dospe do znožja in se ozre nazaj na goro, se mu v duši zbudi spoštovanje do graditeljev te ceste. Zdaj jo je lahko vso pregledati in v trenutku preceniti ves čudoviti trud, ki ga je stala njena graditev. Ker je povsod z zidovjem podprta in obrobljena, se vidijo te ride kakor velikanski amfiteater, kar je očem presenetljiv pogled“.

Na nadaljnji poti proti Tržiču so se nudili planinski pojavi: gole robate pečine, ki so se mu zdele, kakor da bi bile z apnom pobeljene; globeli, napolnjeni z melom in gruščem; mogočne peči, ki so se bile nekdanj na višinah odkrhnille in prikotalile v dolino.

Tržič, uskrnjen v gorske tesni, omenja kot neznanen, a dobro obljuden trg

z nekaj nad sto hišami. „Kakor znano, se izdelava tu mnogo železne posode, jekla, kosá, volnenega blaga, ki se imenuje mezlan („Masselan“), in volnenih nogavic, ki jim pravijo „Socken“ (kopicice); te se valjkajo ter rdeče, modro, rjavo ali sivo barvajo; prav radi jih nosijo preprosti domačini, a tudi Korošci. Skoraj v vsaki veži pri vratih so sedeje take pletilje nogavičarice, med njimi

tudi dokaj otrok, starih od 7 do 10 let, ki delajo z veliko spretnostjo in si na dan vsaj po 6 do 7 krajčarjev zaslužijo, kar za take malčke že nekaj pomeni.“

Na poti proti Ljubljani je bil Kranj edini kraj, ki ga Hermann nakratko omenja kot „staro, neznatno, malo mesto“, v njem pa grad „Kieselstein“, ki je bil nekdanj stolnica kranjskih vojvod, a je sedaj že napol razpadel. Doli ob Savi pa je opazil mlin, ki je zbudil njegovo pozornost. Takega drugje še ni videl: mlin na pet ali šest tečajev; mlinška vretena vise premično na železnih verigah, tako, da se more mlinsko kolo dvigniti ali niže spustiti, kakršno je pač stanje vode; tako kolo moli tri do štiri sežnje ven nad reko. Zato ni treba posebnih vodotočev ali rák in tudi ni nevarnosti, da bi voda kaj škode na njih napravila. Hermann je mnenja, da bi se taki mlini (tudi ob drugih rekah) obnesli, zlasti tam, kjer niso v navadi mlini na ladjah.

Obratovalni čas uradov, ustanov in podjetij v Tržiču

Lekarna: ob delavnikih od 8. do 12. in od 15. do 18. ure.

Splošna ambulanta: vsak delavnik od pol 16. ure dalje ter vsak ponedeljek in soboto od pol 8. do 12. ure.

Predilniška ambulanta: vsak delavnik od 13. do 15. ure.

Privatna ordinacija: dr. Vl. Premrou živec ob ponedeljkih, petkih in sobotah vsak delavnik od 18. do 19. ure; dr. St. od 8. do 12. ure, ob torkih, sredah in četrtek od 8. do 10. ure.

Zdravstveni dom: za bolne dojenčke in otroke ob torkih in sredah od 10. do 12. ure, ob četrtek od 10. do 11. ure; za zdrave dojenčke in otroke ob sredah od 14. do 17. ure; za noseče žene ob četrtek od 11. do 12. ure.

Kopališče v Zdravstvenem domu: vsako soboto od 10. do 20. ure.

Zobna ambulanta: ob ponedeljkih, torkih, sredah in petkih od 14. do 18. ure, ob četrtek in sobotah od 8. do 12. ure.

Privatna zobna ordinacija: dent. Fr. Eržen ob sredah od 9. do 12. ure, ob četrtek od 15. do 18. ure, ob petkih od 9. do 12. ure.

Socialno zavarovanje: vsak delavnik od 9. do 12. ure. (Izplačila potnih stroškov samo ob torkih in petkih!)

Pošta: vsak delavnik od 8. do 12. in od 15. do 18. ure. Ob nedeljah se izdajajo samo časopisi in to redoma samo od 8. do 9. ure.

Turistična pisarna: vsak delavnik od 8. do 12. in od pol 17. do pol 20. ure.

Tajništvo „Svobode“ (Glavni trg 20): vsak torek in četrtek od 17. do 19. ure.

Ljudska knjižnica: vsak torek in petek od 18. do 20. ure.

Trafike: ob delavnikih od pol 8. do 12. in od 14. do pol 18. ure, ob nedeljah od 8. do 11. ure.

Trgovine vsak delavnik razen sobote od 8. do 12. in od 14. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 12. ure. Ob sobotah popoldne sa oodprte: dve špecerijski in ena delika-

tesna trgovina v Tržiču ter trgovini v Križah in Puterhofu. Trgovine, ki imajo dežurno službo ob sobotah, so ob četrtek popoldne zaprte.

Mlekarnice: vsak dan od 6. do 11. ure. Če mleko prej poide, lokal lahko zapro pred 11. uro.

Pekarije: vsak delavnik od 7. do 11. in od pol 14. do 17. ure.

Slaščičarne: vsak dan od 7. do 21. ure.

Mesarje: vsak delavnik od 6. do 12. in od 14. do 17. ure.

Goostilne: vsak dan od 7. do 22. ure, ob sobotah, nedeljah in praznikih od 7. do 23. ure. Po potrebi odpro lokale že ob 6. uri.

Kavarna: vsak dan od 7. do 24. ure, ob sobotah, nedeljah in praznikih od 7. do 2. ure zjutraj.

Brivnice: vsak delavnik razen ponedeljka od 7. do 12. in od 14. do 18. ure. Ob ponedeljkih ima dežurno službo en brivski lokal.

Obrtniki: vsak delavnik razen sobote od 7. do 12. in od 14. do pol 8. ure, ob sobotah od 7. do pol 13. ure.

Kino ima tedensko dva programa: predvajanje prvega ob torkih in sredah (event. tudi ob četrtek) ob 18. in 20. uri, predvajanje drugega ob sobotah (event. tudi ob petkih in ponedeljkih) ob 18. in 20. uri ter ob nedeljah ob pol 16., 18. in 20. uri.

POZIV

Prosimo svojce umrlih internirancev, ki so umrli v Dachau, Auschwitzu, Mathausenu in drugod, naj prijavijo v pisarno Turističnega društva njihova imena, po možnosti dan smrti itd.

Za prijave prosimo čimprej, vsaj prvi teden v decembru.

Svojim članom in vsem delovnim kolektivom Tržiča ob našem največjem prazniku — Dnevu republike.

DPD „Svoboda“ v Tržiču

Pred premiero Bevkove drame „Kajn“

Igralska družina tržiške Svobode bo pričela svojo sezono na državni praznik, v nedeljo 29. t. m. z uprizoritvijo Bevkove drame **Kajn**. Tedaj bomo prvič stopili v lepo, novo dvorano KS, ki je določena za kulturne namene in bo isto nedeljo dopoldne izročena težiški Svobodi. Tako se nam je izpolnila naša dolgoletna želja. Čeprav sta oder in dvorana manjši kot v Cankarjevem domu, ima to prednost, da bodo vaje lahko neovirane, kar bo gotovo predstavam v prid.

Predsednik Društva slovenskih pisateljev France Bevk je napisal dramo **Kajn** v letu 1922.

Dejanje se godi v goriških Brdih, ki so, kakor vsa ostala Primorska, že tedaj trdo občutila fašistični jarem. Družina Jakoba Gravnarja je v tej drami — vsa Primorska. Nevarni in težki časi so vselej izoblikovali ljudi preko povprečja.

Poštenemu, zavednemu Jakobu in njegovemu sinu Jožetu stojita nasproti — sin Angelo in koristolovec Gorjan. Med njimi koleba sicer pošteni, a bojazljivi sosed Peter s sinom Francetom. Nad vsemi pa dominira Gravnarjeva stara mati, trdna in neizprosna kot kraška skala.

Poleg skupne narodne tragedije doživlja Gravnarjeva družina še svojo lastno dramo. Morda ste že kdaj brali Bevkovo povest Žerjavi. V njej je opisal usodo primorskih žena in deklet, ki so odhajale v svet za zaslužkom in še kot ptice selivke vračale domov.

Tudi v naši drami govore o podobnem dogodku. Ker je bil Jakob reven, je odšla njegova mlada žena takoj po rojstvu svojega prvega otroka v Aleksandrijo. V Egiptu so bogataši radi najemali slovenske žene za dojitve svojih otrok. V domovini so otročički brez mater izhiral. S prisluženim denarjem so se žene vračale. Tudi Jakobova žena se je vrnila — a s tujim otrokom pod srcem.

Zato se njen sin Angelo ne razlikuje

od domačih samo po zunanosti. Njegovo kri vodijo temni nagoni. Ni navezan na dom, nikogar ne ljubi. Zaide med fašiste in postane izdajalec lastnega brata.

Čeprav je France Bevk nekatere stvari samo nakazal, bo drama vsem segla do srca, ker jo je pisatelj ustvaril iz lastnega trpljenja in bolečine.

Z novo dvorano bo pričelo za tržiško Svobodo novo življenje. Upamo, da se bo kulturno delovanje močno razgibalo in visoko povzpelo. Naj bo „Kajn“ začetek letošnjih uspehov!

IGRALSKA DRUŽINA SVOBODE V TRŽIČU

uprizori

v nedeljo 29. in v ponedeljek 30. t. m. v dvorani KS na Glavnem trgu (vhod s tržnice) obakrat ob 20. uri dramo v treh dejanjih

„K A J N“

Spisal Franc Bevk

Režija Jelka Žagarjeva

O s e b e :

Jakob Gravnar t	Karel Smole
Angelo, njegov sin	Nande Stritih
Jože, njegov sin	Jože Ahačič
Ivanka, njegova hči	Slavka Jermanova
Stara mati	Mara Smoletova
Peter, sosed	Rudolf Prešeren
France, njegov sin	Zdravko Zavrl
Jušta, njegova hči	Tea Mozetičeva
Gorjan	Anton Podgoršek

Več fantov, gostilničar, orožniki.

Dejanje se vrši v Brdih. Čas: 1922.

Predprodaja vstopnic v knjigarni in eno uro pred pričetkom pri blagajni.

5 Po stopinjah veselih turistov, ki imajo čut za romantiko

Da se ne bi preveč smejali, je poskrbela naša znanka „stara mamica narava“. Malo smo se obirali, pa je začelo tako neznansko grmeti, da smo kar planili naprej. Ker so se Dunji že solze posušile in se ni mogla več kopati v njih, so sedaj na nas začele padati drugačne solze, ki nas niso več spravljale v smeh kot Dunjine. Začelo je liti kot iz škafa. Naše „vindjake“ so bile res čudovito hitro premočene. Voda je tekla za vrat, po hrbtu za hlače in od tod po nogah v čevlje. Bilo je zares čudovito. Niti dvajset korakov nismo videli pred seboj. Toda mladina si zna vedno pomagati. Tudi midva z Edijem sva se hitro znašla. Na poti smo prehiteli čredo krav, ki so imele z nami skupno pot. Oprijela sva se vsak ene za rep in z vejami poganjala to moderno prevozno sredstvo navzgor po strmini. Šlo je čudovito, prečudovito. Kamnu, ki jih je bilo na poti vse preveč, se nisem mogel izogniti nobenemu. Vsakega sem krepko brcnil s poti. Od bolečine so mi kmalu otrpnili vsi prsti na nogah. Če bi ne imel spredaj oklopnih čevljev, bi verjetno prišel domov namesto v gojzericah v sandalah. Kako

so naju dohajali ostali sopotniki, mi je še danes uganka. Pohvalno se moram izraziti o dežju kot zdravniku. Dunja je z njegovo pomočjo za vedno opravila s svojimi napadi in celo počivati ji ni bilo treba nikoli. Zelo smo bili hvaležni gozdu, ki raste na Dobrči, ker je bilo z njegovimi proizvodi prav toplo zakurjeno v koči, kamor smo se zatekli pred razbesnelo „staro mamico“. Do koče smo prišli celo uro prej, kot je bilo napisano v priročniku. To pa kljub vsem nezgodam. Pomislite, kako smo jo morali rezati! Verjetno bi lahko postali vsi svetovni rekorderji na dolge proge, če bi večkrat trenirali na podoban način.

Splošno pravijo in tudi „Tovariš“ je tako pisal, da je mladina v Tržiču zelo temperamentna. To verjamem tudi jaz, ker mi je ravno ta tura to najbolj potrdila. V koči nismo bili niti dve uri, ko smo se že sprli. Ugibali smo, ali naj gremo domov ali ne. Mnenja so bila deljena. Irena je odločno vodila kampanjo za odhod. Podpirali sta jo Dunja in Jasna. Nasprotno pa se je Blanka na vsak način hotela iznebiti svojih 90 din. (Planinske članarine nismo še plačali.) Tudi Edi jo je podpiral in je hotel prenočiti. Zatrjeval je, da bo drugega dne lepo vreme. Odločitev

je pripadla meni, ki sem se doslej le dvoumno izražal. Ker sem se zavedel svoje pomembnosti (da bi bila prekleta!), sem hotel čim dalje uživati v tem napetem okolju. Začeli smo igrati mikado. Ta igra nam je pokazala, da imamo vsi zelo spretno prste. Od 140 možnih smo največ dvigali po 20 točk. Ko smo se naveličali smejati svoji lastni nerodnosti, so me začeli nadlegovati, naj uredim slikovno zadevo s spominško knjigo. Narisal sem planinsko cvetje in karikaturu spora z Alešem. Edi se je nato lotil besednega dela te zadeve. Uspelo mu je izredno. Vsak, kdor je prišel pozneje z Dobrče, nam je ves v smehu zaupal, da smo čudovito uganili.

Vreme se je medtem malo uneslo. Megla se je začela vzdigovati. Vsi pobesneli smo navalili iz koče gledat mavrico, ki se je v živopisnih barvah dvigala z Blejskega jezera in se izgubljala za Triglavskim pogorjem. Sever, ki je prav neusmiljeno bril, pa nam je hitro pregnal vsako romantično žilico. Drug za drugim smo jo pobrali nazaj v kočo. Tudi oskrbnica nam je zagotovila, da bo za danes lepo, za jutri se pa ne ve. Tedaj sem jaz povedal svojo odločilno besedo. Da bi je ne! Hotel sem pomagati Ireni v njenih naporih. Takoj pa sem uvidel, da Blanke tudi tokrat nje no najučinkovitejše orožje, jeziček, ni

Lep dar Založbe »Kmečka knjiga«

Brez dvoma je slovenska knjiga že davno osvojila našega kmečkega človeka. Kadar le utegne, v nedeljo popoldne, posebno pa ob dolgih jesenskih in zimskih večerih, vzame rad v roke strokovno ali leposlovno knjigo ter se poglobi v branje. In ko bere knjigo, se mu širi obzorje daleč čez tesne meje vsakdanjega življenja in dela.

Skoraj vsak naš človek čuti potrebo po knjigi. Zato bo tudi vsak napreden človek na vasi vesel lepega darila, ki ga je založba »Kmečka knjiga« poklonila te dni bralcem na vasi.

Kaj obsega ta knjižna zbirka?

Koledar Kmečke knjige moramo omeniti pred vsemi drugimi, saj je ta temelj te splošne knjižne zbirke. Koledarski del je zelo pestro in bogato slikovno opremljen. Poleg koledarskih podatkov so tukaj še spominski dnevi, pregovori, ljudske napovedi in pa prostor za važne gospodarske beležke.

Še bolj privlačen je drugi del koledarja, saj nam tu na uvodnem mestu Edvard Kardelj obuja spomine na veličino Borisa Kidriča, nakar nas profesorji - slavisti popeljejo v našo preteklost. Seznanijo nas s prvo slovensko knjigo, katere 400-letnico smo slavili letos. Osvetlijo nam delo priljubljene ga ljudskega pisatelja Josipa Jurčiča, »goriškega slavčka« Simona Gregorčiča ter maloznanega primorskega pesnika Srečka Kosovela, ki je moral še mlad umreti.

Z zanimanjem bomo prebrali tudi še dve neobjavljeni Cankarjevi zgodbi in pa kar celo vrsto kratkih, lepih povesti

in kmečkih pesmi. Seveda bodo tudi poučni članki o življenju Eskimov, o slovenskem kmetu v revolucionarnem letu 1848 itd. pritegnili našo pozornost. Prav poučno bo tudi potovanje skozi čas, od nastanka človeškega rodu do danes. Še bolj nas bodo zanimala vprašanja današnjih dni, kakor o mednarodnem sodelovanju v kmetijstvu, o življenju Koroških Slovencev, o prehranbenih vprašanjih na svetu, o nekaterih azijskih deželah in ljudstvih.

Prav posebno zanimivi bodo za kmečkega proizvajalca članki iz kmetijstva, o kmetijskem združništvu, o kemiji v kmetijstvu, o živinoreji, o rastlinski hrani, vrtnarstvu, pulpiranju sadja, o ameriškem kmetijstvu, o sladkorju, o preprečevanju slane, o plavajočih tovarnah maščobe, o prvih atomskih elektrarnah itd.

Prav koristni bodo tudi nasveti, kaj naj čitamo, in pa razgovor z gospodinjami.

Mnogo je tudi zanimivega drobiža o naši domovini in širokem svetu, o človeku in prvi pomoči v nesrečah. Prav zaželenih bo sedem strani navodil za uporabo raznih domačih zdravil. Na koncu seveda ne manjka niti križanke.

Ta zanimivi koledar je uredil znani pisatelj Ignac Koprivec, dočim ga je mladi umetnik Ivan Seljak-Čopič opremil bogato s slikami in ilustracijami.

Travníštvo je prav poljudno napisal priznani kmet, strokovnjak inž. Gvido Fajdiga. V tej, tako težko pričakovani knjigi, se seznanimo s sestavo in lastnostmi ruše, z različnimi načini sušenja

sena, z naravnimi in zasajenimi travniki, s pridobivanjem travnatnega semena, z najbolj razširjenimi vrstami travniškega plevela, njegovimi lastnostmi ter zatiranjem. Tu nas pisec pouči o hranljivih vrednostih raznih krm in krmil ter z literaturo o travništvu. Knjiga ima seveda tudi mnogo podob, ki nazorno pojasnjujejo besedilo.

V tej knjigi so najnovejše pridobitve znanosti in praktične izkušnje kmetovalcev v kmetijsko naprednejših deželah, zato bo knjiga brez dvoma uspešno izpopolnila vrzel v naši poljudnoznanstveni strokovni literaturi o travništvu ter koristila k izboljšanju našega travništva in živinoreje.

Vremenoslovje za kmečke ljudi je zanimiva knjiga, v kateri nam dr. Vital Manohin in France Slokan v obliki preprostega pogovora z vremenoslovcem pojasnjujeta najvažnejša vprašanja iz vremenoslovja. Ravno kmet, ki je tako močno odvisen od vremena, se najbolj zanima za vreme, za napovedi vremenskih sprememb in seveda za možnosti vplivanja na vremenske spremembe. O vsem tem govori s sliko in besedo ta knjiga. Prav tako so v njej nanizane ljudske izkušnje in izreki o vremenu.

Ljubezen na odoru je zbirka štirih povesti priljubljenega koroškega kmečkega pisatelja, Prežihovega Voranca, ki nas popelje v svoje domače kraje ter nam s prekrasnim opisom trdega in težkega kmečkega življenja prikaže tudi kmečke ljudi, take kakršni so, z vsemi strastmi, ljubeznijo in presodki. Kdo bo raje posegel po taki knjigi, kakor kmečki človek, saj bo v njej marsikje videl samega sebe.

pustilo na cedilu. Ireno je že pripravila do omahovanja. Hitro sem položil svoje adute, ker sem vedel, da je skrajni čas. Ireni je bilo treba samo omeniti, da jo čaka doma mati, pa je bila takoj z vsem srcem v svojem taboru. Glasovanje je s potrebno večino sklenilo odhod. Da bi ga vsaj ne! Toda po toči zvoniti je prepozno.

Vodila sva z Jasno. Zaupali so to nalogo meni, ker sem nekoč prдавno pasel na bližnji Bistriški planini. (Naj omenim, da je Edi tudi.) Sedaj pa steze sploh nisem več spoznal. Zaradi napačnih informacij smo krenili proti Lešam, namesto proti Lešanski planini, odkoder bi mi potem že bila zaana steza do Breške, Bistriške planine in dalje do Tržiča. Ko sem po polurni hoji zagledal pod seboj senožeti, sem mislil, da smo prišli previsoko in da je pod nami Lešanska planina. Z Jasno sva se spustila navzdol, za nama pa so godrnjaje priskakali še ostali. Godrnjanje pa se je spremenilo v vihar, ko sem spoznal našo zmoto. Znašli smo se na Dobrških senožetih, ravno na nasprotni strani Lešanske koče in še dosti niže od nje. Če bi mogle besede ubijati, bi obležal za vedno na teh senožetih. Dva odlična govornika - jezikača, zafrkanta Blanka in Edi, sta me začela tako obdelovati, da nisem več vedel, kaj se me glava drži. Kot bi se vse zareklo proti

meni, je začelo zopet občutno deževati, ko smo udarjajoč z nosovi v kolena plezali po vseh štirih navpično nazaj na stezo. Vrnili smo se zopet nazaj na Podgorsko planino in takoj našli pravo stezo. Besed, ki sem jih bil deležen za svoje odlično vodstvo, se res ne spominjam več. Bilo jih je toliko, da se jih pri najboljši volji nisem mogel zapomniti. Vem samo to, da ni bila nobena od njih v nikaki zvezi s človekom. Niti to, da bi živali imele tako častitljiva imena, nisem še slišal. Irena in Dunja sta zaman poskušali igrati vlogo misijonarjev. Nobeno zdravilo ni pomagalo ugnati razburjene duhove. Videl sem, da je bolje, če izginem za nekaj časa izpred oči. Stisnil sem rep med noge in odbrzel naprej. Na Lešanski smo dobili planšarja, s katerim sva bila dobra znanca še iz časov moje pastirske prakse. Tudi on je hotel priskočiti meni na pomoč. Za svoje dobrodelne želje pa je žel samo posmeh. Z neko pripombo »o sijajni pastirski praksi« sta odhrumela Blanka in Edi dalje. Za njima so kot podrepne muhe hitele Dunja, Irena in Jasna, ki jim vsa stvar ni šla tako globoko v zolč. Tudi meni ni kazalo drugega, kot da jo klavirno poberem za njimi. Kmalu sta se mi pridružili še Jasna, kateri se je vsa stvar zdela že preneumna, in Dunja, ki sta ji Blanka in Edi še z Begunjščice ostala globoko v črevesu. Irena še vedno ni opustila

nade na poravnavo, zato je ostala še dalje v njuni bližini, da ju je mogla pripravljati na ta korak. Pozneje sem zvedel, da se imam prav Ireni največ zahvaliti za premirje. Na Breški planini sem hotel s strateško potezo ovreči vse obtožbe. Svojo skupino sem peljal po bližnjici do Bistriške planine. Res smo pet minut prej dosegli kočjo, do poravnave pa ni prišlo. Bili smo še preveč »štolc«.

Šele na Kačjem hribu smo vsi v en glas zavriskali, ko je prenehalo deževati. Takoj nato smo se na vse to zasmeli. V Tržič smo prišli že v mraku, složno, kot prijatelji, kakršni smo vedno bili.

Epilog

Ko sem bil pred kratkim zopet na Dobrči, sem videl, da lista, ki smo si ga mi privoščili, ni več v knjigi. Pregovor, da papir vse prenese, je tako prišel na laž.

Ta trop »veselih turistov«, ki imajo žilico za medsebojno zafrkavanje, je spal drugega dne brez izjeme do pol dneva v mehkih posteljah, ki so se dobro prilegle namesto storžev. V programu ima še pohod v Logarsko dolino, ki bo pa verjetno splaval po vodi, ker nam je šola prekrizala račune.

Če je kdo užaljen (kdo, bo že sam vedel), mu polagam na jezik oprostilne besede: »Oprostim jim, saj ne vedo kaj delajo!«

Koncert v Tržiču

Koncertna poslovalnica Ljubljana

VILMA BUKOVČEVA

sopran

UROŠ PREVORŠEK

violina

MARIJAN LIPOVŠEK

klavir

SPORED:

Oskar Dev, Kanglica

Jurij Fleišman, Metuljček

Emil Adamič, Planinec

Antonin Dvořák, Violinski koncert (a-mol) v treh stavkih.

Smetana, Arija Marinke iz „Prodane neveste“

Antonin Dvořák, Arija Rusalka iz istoimenske opere

O d m o r

Jules Massenet, Meditacija

Fritz Kreisler, Dunajski capriccio

G. Monti, Čardaš

Giacomo Puccini, Aria Tosce iz istoimenske opere

Giacomo Puccini, Arija Butterfly iz istoimenske opere

Pablo Sarasate, Ciganske melodije

Charles Gounod, Scena Marjetice iz opere „Faust“

V TRŽIČU — PETEK 4. decembra 1953 ob 20. uri — DVORANA „SVOBODE“

Vstopnice po 50, 40 in 30 dinarjev v Turističnem društvu.

V petek, 4. decembra bodo v novi dvorani „Svobode“ koncertirali trije odlični ljubljanski umetniki: sopranistka **Vilma Bukovčeva**, violinist **Uroš Prevoršek** in pianist **Marijan Lipovšek**. Koncert prireja Koncertna poslovalnica iz Ljubljane, lokalno organizacijo koncerta pa je prevzelo Turistično društvo v Tržiču.

Sopranistka Vilma Bukovčeva je danes ena naših najvidnejših mladih pevk. Na deske ljubljanske opere je stopila kot popolnoma neznana sopranistka, a si je kmalu pridobila simpatije opernih poslušalcev zlasti zaradi svoje prijetne pojave, izvrstnega in obsežnega soprana in zaradi igralskih zmožnosti. V teku svojega delovanja v operi je pela veliko število opernih partij, med kate-

rimi naj omenimo le Marinko iz „Prodane neveste“, Rusalko iz istoimenske Dvořáková opere, Tosco in Butterfly iz Puccinijevih oper, Djulo iz Gotovčevega „Era“; njen najnovejši uspeh pa je vloga Marjetice iz Gounodovega „Fausta“. Na koncertu v Tržiču bo Vilma Bukovčeva pela tri slovenske samosveve in 5 velikih arij iz oper med drugim iz „Butterfly“, „Prodane neveste in scena iz „Fausta“.

Violinist Uroš Prevoršek je profesor na Akademiji za glasbo v Ljubljani, hkrati pa tudi namestnik koncertnega mojstra v orkestru Slovenske filharmonije. Glasbene študije je dovršil v Ljubljani, izpopolnjeval pa se je pri slikovitem goslaču Poltronieriju v Milanu, ki je bil vodja svetovno znanega godalnega kvarteta. Prevoršek je stalni solist v oddajah Radia Ljubljane, nastopal je z velikim uspehom kot solist-violinist in kot dirigent na koncertih Slovenske filharmonije, prav tako pa se je izkazal tudi s koncerti v Celovcu, Gradcu in v Trstu. Na koncertu v Tržiču bo igral obsežni in zahtevni Dvořákov violinski koncert in krajše skladbe, v katerih bo lahko pokazal (zlasti v Sarasatejevih „Ciganskih melodijah“) vse svoje znanje, ki ga uvršča med naše prvi violinske virtuozne.

Bukovčevo in Prevorška bo na koncertu spremljal pianist Marijan Lipovšek, ki je prav tako profesor na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Lipovšek je študiral glasbo v Ljubljani, v Pragi pri prof. Kurzu in skladatelju Josefu Suku in v Rimu pri pianistu in skladatelju Alfredu Caselli. Tudi Lipovškovo ime je dobro znano in to ne le v Ljubljani, temveč v vsej Jugoslaviji. Zaradi njegove odlične klavirske igre pri spremljevanju velikih inozemskih umetnikov, kot so violinisti Carmirellije-va in Rostal, violončelist Pierre Fournier in drugi, so mu vzdeli častno ime najboljšega jugoslovanskega komornega pianisti. Prof. Lipovšek je ravnokar na veliki koncertni turneje v Zahodni Nemčiji, odkoder se bo vrnil tik pred tržiškim koncertom.

Goran

movanem potrtalu in končno tudi degeneracijo portala kot monumentalnega poudarka v hišnem pročelju.

Enako kot portale moramo za tržiško lokalno posebnost šteti tudi fasade iz prve polovice 19. stoletja. V opazovanih primerih redno nastopa kot krasilni element vrsta pilastrov, včasih prekinjena po profiliranem vencu, zgoraj pa nosi gredo z redko razpostavljenim motivom triglifov. Dvorišča redoma niso zaključena, temveč odprta, ožji trakt je obrnjen proti cesti. Le v dveh opazovanih primerih nastopajo v dvorišču polkroži odprti loki (Glavni trg št. 5 in št. 9). V precejšnjih primerih so se ohranile železne okenske loputnice, stara izložbena okna pa le v enem primeru (Glavni trg št. 24).

Zaradi zavarovanja spomeniško pomembnih objektov pa tudi naselbinskega zunanega lica se je treba držati splošnih načel spomeniškega varstva, vendar so potrebne še nekatere dopolnitve, izvirajoče iz lokalnih posebnosti naselja.

1. Kot zeleni pas naj se zaščiti park ob Radetzkyjevem gradu in v njegovem okolišju; stroga zaščita pa velja za naselbinsko jedro (Glavni trg); za tehniške spomenike za Moščenikom in pa miljejsko mikavno okolico Cerkvene ulice.

Posebno pozornost je treba posvetiti tñničkim spomenikom za Moščenikom. Kolikor niso ti v rabi, jih je treba vzdrževati in obnavljati v istem materialu.

(Dalje prihodnjič)

Gibanje prebivalstva

Rojeni od 7. novembra do 21. novembra
Hladnik Andrej, Glavni trg 25, Košir Martinka, Žiganja vas 10.

Umrli:

Pohar Lucija, preužitkarica, Leše 41, stara 73 let, Halužan Janez, upokojenec, Ljubeljska c. 7, star 45 let, Mubi Ivana upokojenka, Tržič, Sv. Ana 101.

Poročeni:

Razinger Stanislav, Paloviče in Zorman Roza, Bukovica; Rezar Janez, Zgornje Tenetiše in Rozman Jožefa, Križe, Stular Jožef, Kovor in Novak Marija, Pristava; Povalej Frančišek, Zvirče in Valjavec Ivana, Leše; Cadež Ivan, Tržič in Kovač Marija - Ana, Tržič; Svegel Andrej, Lom in Roblek Cecilija, Lom; Tišler Franc, Lom in Hujadi Terezija, Pristava; Ravnik Jožef, Križe in Zaplotnik Marija, Križe.

KINO

27.—30. novembra: Angleški kriminalni film **Dolgo je pomnil**.

1.—3. decembra: Ameriški vojni pustolovski film **Podvodna četa**.

4.—7. decembra: Avstrijski zabavni film **Dvorni svetnik Gajger**.

8.—10. decembra: Japonska psihoška drama **V gozdu**.

11.—14. decembra: Ameriški vojni film **dy**.

15.—17. decembra: Angleška drama **Man-Odločitev pred zoro**.

Poročilo o ogledu kulturnih spomenikov v Tržiču

Na pobudo Muzejskega in Turističnega društva v Tržiču je bil 5. novembra izvršen ogled spomenikov, na podlagi katerega be si izdelal pravilnik o zaščiti spomenikov arhitekturnega, etnografskega in tehničnega značaja v Tržiču in bližnji okolici.

Že pri prvem ogledu so bile opažene nekatere arhitekturne posebnosti naselja v značilnem oblikovanju fasad, portalov, obokanih vež in podobnem. Po tlorisnem sestavu sega večina hiš nazaj vsaj v 17. stoletje. Le pri dveh sta bila zapažena gotska elementa, vendar gre bržkone tudi tu za izročilo gotskih form. Prva polovica 19. stoletja pa je zunanjščine preoblekla v klasicistično lokalno prikrojene fasade, za katerimi

pa govore orebenasto obokani prostori, posebno veže za starejši čas postanka. Najstarejša oblika portalov se naslanja na gotsko tradicijo. V dveh primerih gre za polkrožno završene kamnite portale s posnetim robom (hiša na Glavnem trgu št. 5 in št. 9). Opažena sta bila le dva portala iz 17. stoletja. Oba sta na Glavnem trgu št. 5 drugi, pri katerem je bržkone iz časa postanka le sklepni kamen z letnico 1604, za Moščenikom št. 5. Vse ostale datirane pa tudi nedatirane pa stavimo v prvo polovico 19. stoletja. Na njih moremo dobro študirati lokalne tradicije, pa tudi trdživost baročnih oblik, udiranje klasicističnih form, zmago klasicizma, prve pojave romantike v klasicistično poj-

Ob največjem prazniku naše svobodne socialistične Jugoslavije
iskreno čestitajo vsem prebivalcem Tržiča in okolice:

Občinski odbor Socialistične zveze delovnega ljudstva v TRŽICU	Občinski odbor Zveze borcev NOV v TRŽICU
Krajevni svet Zveze Sindikatov Jugoslavije v TRŽICU	Mesarsko podjetje OKZ v KRANJU Sedež: Naklo Poslovalnica: TRŽIČ
Golob Anton pečar TRŽIČ -- Za Mošenikom 8	Brodar Greta Izdelovanje vseh vrst copat najboljše kvalitete po zmernih cenah TRŽIČ
RADIOMEHANIKA TRŽIČ	MESTNA LEKARNA TRŽIČ
Mestna klepárska in vodnoinstalaterska delavnica TRŽIČ	Mestna krojačnica TRŽIČ
Kmetijska zadruga SV. ANA	UPRAVA KINA TRŽIČ
Av gust Primožič mizarstvo TRŽIČ	<u>Trgovina usnja</u> Runo TRŽIČ Glavni trg

*Delovni kolektiv***pilarne „Triglav“****T r ž i č**

Trgovsko podjetje

„Prehrana“**Tr ž i č**

GOSTINSKO PODJETJE

ZELENICA**T R Ž I Č****Stritih****franc****državni tesarski
mojster****Tr ž i č**Trgovsko
podjetje**„Preskrba“****T r ž i č****Mestna
pekarija****T R Ž I Č**

Tovarna

Sinega pohištva**Tr ž i č**

Tovarna čevljev

„Ljubelj“**Tr ž i č****Mestna
mesarija****Tr ž i č**

K METIJSKA ZADRUGA
KOVOR

K METIJSKA ZADRUGA
KRIŽE

GOSTINSKO PODJETJE

„Staržič“
TRŽIČ

TOVARNA OBUTVE

 Triglav

TRŽIČ

Sindikát

Tovarne kos
in srpov

Tržič

Gorenjska
tiskarna

KRANJ

DELUVNI KOLEKTIV

Lesnaindustrijskega
podjetja

Kranj

Gozdno
gospodarstvo

KRANJ

TRGOVSKO PODJETJE

„Vina Kranj“

Vam nudi:

vse vrste kvalitetnih namiznih vin, prvovrstna buteljčna in vstekleničena vina

priznane likerje, rum, konjak, razne aperitive, pristni domači sadjevec in ostala žganja po konkurenčnih cenah.

Vse vrste brezalkoholnih pijač, pivo „Union“ v sodih in steklenicah.

Radensko vodo, sifon in vse vrste kisa po najnižjih cenah in v vsaki količini

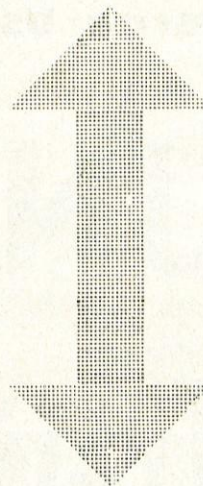
Cenjene obiskovalce opozarjamo, da v vseh trgovinah in gostilnah zahtevajo v svoje zadovoljstvo naše kvalitetne alkoholne pijače!

Za vsa naročila in informacije kličite telefon:
Kranj 336,324 — Skofja Loka 26 — Tržič 49

Kvaliteta, nizke cene, solidna postrežba

„Vina Kranj“

Skladišča: Kranj, Skofja Loka, Tržič

SLOVENIJA
AVTOPROMET**SAP**
LJUBLJANA**» M E G R A D «****Mestno gradbeno podjetje****T r ž i č****Tovarna lesne lepenke
na Slapu pri Tržiču**

●
Tovarna usnja

„RUNO“

Tržič
●

Delovni kolektiv

**Bombažne
predilnice
in tkalnice**

Tržič

**Ljudski odbor
mestne občine**

Tržič

Mestni komite

ZKJ

Tržič